

Monika Pavelčíková

L'UDOVÝ ODEV V OBLASTI STAREJ L'UBOVNE

Územie okresu Stará L'ubovňa bolo osídľované niekoľkými kolonizačnými vlnami. Na formovanie ľudovej kultúry mala najvýraznejší vplyv nemecká a valašská kolonizácia s rusínskymi a goralskými elementmi. Týmto územím v dávnej histórii prechádzala obchodná jantárová cesta, ktorá spájala juh Európy so severom. Osobitný význam mali kontakty so susedným Poľskom. Medzi Spišom a Malopol'skom oddávna fungoval čulý hospodársky a kultúrny život. Až do 1. svetovej vojny bolo možné slobodne prekračovať hranicu z oboch strán. Obyvatelia spišských a šarišských osád sa pravidelne stretávali s obyvateľmi a remeselníkmi poľských osád spoza Dunajca a Popradu na jarmokoch v Kežmarku, Spišskej Starej Vsi, Nowym Targu, Starej L'ubovni, Starym a Nowym Saczu, Krynici a Muszyne. Stretávali sa aj na púťach a príležitostne v prícestných hostincoch. Tieto stretnutia vplývali na udomácnenie niektorých odevných súčastí na jednej i druhej strane. Na vývoj ľudového odevu mali vplyv významné výrobné a obchodné mestečky ako Stará L'ubovňa, Hniezdne, Podolínec, Spišská Belá a Spišská Stará Ves, v ktorých sa remeselníci špecializovali na výrobu niektorých odevných súčastí a doplnkov.

Územie okolia Starej L'ubovne má drsnejšie podnebie. Pokrýva ho súvislé horské pásmo Spišskej Magury, Pienin, Levočských vrchov, L'ubovnianskej vrchoviny a Čergovských vrchov. V priebehu roka je tu nemálo vodných zrážok, vetrov a vlhkosť vzduchu sa tu udržiava po celý rok. Tunajší človek sa roky chránil pred drsným podnebíom pomocou praktického odevu a bývania. Príroda sama poskytovala prvotný materiál na zhotovenie odevu – kože, kožušiny z divých a domácich zvierat, najmä oviec, rastlinné a živočíšne vlákna: ľan, konope a ovčiu vlnu. Z dobového ikonografického materiálu a historických prameňov možno usúdiť, z akých súčastí a doplnkov pozostával ľudový odev nielen na Spiši a Šariši, ale aj na území celého Slovenska. Ľud, ktorý žil v chudobných dedinách a ako nevoľník bol pripútaný k panstvu, si pod vplyvom miestnych pomerov a vkusu a azda aj pod vplyvom svojho zemepána vytváral z domácich zdrojov a surovín vhodné vlastné oblečenie. Prvky dobovej módy len veľmi oneskorene vnikali do jeho odevnej tvorby, pretože ľud nepreberal dobové prvky priamo, ale pretváral ich do nových foriem a tvarov. Napríklad v období renesancie došlo k zmene v strihu ženskej sukne. Voľnú, od pása k zemi splývajúcu sukňu nahradila v páse riasnená, od živôtika oddelená sukňa. V mužskom odevu vznikli voľné nohavice, odlišné od priliehavých nohavíc na spôsob dlhých pančúch. Aj barokové formy prechádzali do odevu veľmi pomaly, a to len vo forme niektorých odevných doplnkov z dovezeného materiálu: stuhy, čipky, šnúry, šperky, gombíky. Vplyv baroka sa v odevu na Spiši prejavil zvlášť v použití rozetového a vegetatívneho ornamentu. Móda rokoka sa v odevu poddaného ľudu prejavila v zmene strihu živôtikov, vo výšivkových štylizovaných

ornamentoch motívov púpavy, plesnivca, enciánu a pod. V mužskom odevu sa prejavil vplyv rokoka v ozdobách na manžetách košiel a na kožuškoch. Secesná móda sa prejavila v nosení blúzok z dobových látok, šitých priliehavo do drieku a bohato zdobených čipkami. Obliekanie ľudu prísne regulovali aj vrchnostenské predpisy. Z diferenciacných dôvodov dovoľovali nosiť len hrubé súkno, hrubé plátno a kožu. V 2. polovici 19. storočia medzi ľudové vrstvy prenikajú nové materiály: bavlna, hodvábné materiály, modrotlač, kartún, polohodvábné brokáty, aksamiety, tibety, kašmír, taft, štikera a pod. Na prelome 19. a 20. storočia prenikli aj do týchto oblastí vplyvy maďarského národného kroja, napr. vysoké čižmy, vysoké ženské šnurovacie topánky, veľké a malé kašmírové šatky, šnurovacie živôtky a pod.

Tradičným materiálom pre zhotovenie základného odevu bolo plátno. Najlepšie tkáči ľanového plátna pochádzali z Hniezdneho, Podolínce, Starej Ľubovne, Vyšných a Nižných Ružbách, Spišskej Belej, Podhorian a Lechnice. V spišských mestách sa počas turíčných sviatkov konali jarmoky, ktoré navštevovali priekupníci s plátnom z Grécka, Srbska, Turecka a Číny. Začiatkom 18. storočia vyvážali poddaní zo Spiša svoje plátno za hranice Uhorska. Spiš už v tej dobe patril k najznámejším pláteníckym oblastiam Uhorska. Úpadok nastal koncom 19. storočia, keď spišské plátno vytlačali bavlnené sliezske tkaniny a české plátno. Začiatkom 19. storočia prenikla na Spiš zo Sliezska modrotlač. Stala sa novým výtvarným prejavom spolu s novou výzdobnou a výrobnou technikou na domácom ľanovom plátne. Mala veľké uplatnenie pri zhotovovaní ženského ľudového odevu – sukni, záster, šatiek, živôtikov, kabátikov a pri šití postelnej bielizne. Farebnosť a vzorová škála na modrotlačí bola taká bohatá, že v každej obci mali ženy iné oblúbené vzory. Spotrebu modrotlače pre široké okolie pokrývali modrotlačiarenské dielne v Starej Ľubovni, kde mala výroba modrotlače vyše 200-ročnú tradíciu. Toto remeslo sa tradovalo v remeselníckych rodinách Dlugolinských a Bojarských. K najmladšej generácii farbiarov patril Anton Juščák zo Starej Ľubovne a Jozef Polakevič z Piwnicznej. V rokoch 1942 - 45 sa pri nich vyučil Štefan Lomnitzer a Matej Šiška. V dielni Bojarských sa vyučil farbiar František Buszek z Muszyny.

V drsnom prírodnom prostredí si človek zhotovoval praktické odevné súčasti z koží a kožušín. Boli to krátke i dlhé kožuchy, kožušinové vesty, nohavice z baraních koží, baranice a rukavice. Chov oviec, ktorý sa tu rozrástol v 16. storočí v období valašskej kolonizácie, podnietil výrobu kožušiny, vlny a súkna. Výrobe a spracovaniu kožušín sa venoval slávny a známy kušníersky cech v Starej Ľubovni, ktorý bol už v polovici 18. storočia v plnom rozkvetu. K najznámejším ľubovnianskym kožušníkom patrili: Andrej Melkovič, Jozef, František, Štefan a Ján Zentko, Robert Heins, Ján Kocún, Štefan Mertiňák a Ján Smarž. Cech kušníerov existoval aj v Hniezdnom, Podolínci a Spišskej Belej.

V ľudovom odevu malo významnú úlohu hrubé súkno z ovčej vlny. Zhotovovali z neho mužské nohavice, hune a haleny, obuv a prikrývadlá na spanie a pre kone. Súkennú tkaninu si spracovali po domácky. Tkali 4 druhy domáceho súkna: biele, čierne, sivé a kockované. Utkané súkno sa dávalo valchovať. Známe valchy boli v Kolačkove, Nižných Ružbachoch a Čirči.

Ešte v druhej polovici 19. storočia mal ľudový odev v celej oblasti Starej Ľubovne viac jednotných prvkov. V priebehu desaťročí sa v tejto oblasti vytvorili svojské,

špecifické prvky predovšetkým v dekóre a odevných doplnkoch. Do 20. rokov 20. storočia sa na tomto území diferencovalo niekoľko krojových typov.

V pastierskych obciach Zamaguria sa zachoval archaický, jednoduchý ľudový odev. Ženský odev vo Veľkej Lesnej, Lesnici a Haligovciach nebol taký farebný ako odev ždiarsky a lendacký. Je charakteristický dlhou farbiarskou sukňou a podobnou zásterou. Zamatový alebo kašmírový živôtik tmavších farieb, našitý k sukni, má hlboký výstrih. Bavlnená košeľa má dlhé široké rukávy. Okolo krku a na zápästí je vrapovaná, zdobená štikeraiovým volánikom. Mužský odev bol horalský, pozostával z plátenných, súkenných a kožušinových súčastí.

Skromnejší odev nosili aj spišskí Nemci v Lomničke. Ženský odev bol prevažne z modrotlače, kvietkovaného tibetu alebo kartúnu na čiernom podklade. Sukne a zástery šili z rovnakých materiálov. Biela bavlnená košeľa s krátkym rukávom bola zdobená čiernou krížikovou výšivkou. Ženy sa venovali výrobe paličkovanej čipky a šnúrok. Ženské čepce nosili čierno-bielej a žlto-bielej farby z paličkovanej čipky, rovnaké ako staré levočské čepce. Paličkovanú čipku používali aj na zdobenie obradných plachiet. Muži si dávali šit' nohavice a krátke kabáty z domácky tkaného tmavomodrého drelichu.

Pár v ľudovom odevu z Ružbách.
Fotoslužba v Starej Ľubovni, 1960.
Foto. Mária Karaseková. Archív múzea č. neg. 134

sukni nosievali čiernu glotovú zásteru, „fartuch”. Spodnú polovicu zdobil bohato vyšívajúci štylizovaný rastlinný ornament s prevládajúcou červenou a cyklámenovou farbou. Na šitie sukni, záster a šatiek používali vo veľkom množstve aj modrotlač v žltozelenom a svetlomodrom farebnom prevedení. Vzory sú husté, rastlinné motívy poprepávané úponkami. Touto farebnosťou sa odlišovali od okolitých obcí. V medzivojnovom období nosili sukne aj z tibetov a kartúnu. Čepiec je háčkováný, na čiernom podklade sú farebné ornamente. V prednej časti ho lemuje pásik úzkej krížikovej výšivky. Účes pod čepiec nebol vystužený, čepiec tesne prilieha k hlave. Na hlavu si ženy

Obce Lacková, Vyšné a Nižné Ružbachy ležia na južnom svahu Spišskej Magury. Hovorí sa v nich goralským nárečím. Ružbašský ľudový odev už na prvý pohľad upúta pestrosťou svojho dekóru, výšiviek a tkaných odevných súčastí. Ružbašské tkaniny sú známe na celom Slovensku. Ženská košeľa je ušitá z jemného, doma tkaného drelichu so širokými dlhými rukávami. Prsná časť a rukávy pri zápästí sú husto vrapované. Na vrapoch sú vyšité alebo vytkané štylizované rastlinné, zoomorfné alebo figurálne ornamente červenej, zelenej a modrej farby. Pôvodný živôtik je ušitý z jemného červeného súkna s hlbším výstrihom. Je zdobený našívanými zlatými alebo striebornými stuhami. Vpredu sa s'ahoval šnúrovaním. Novšie živôtiky sú zamatové, tibetové, kartúnové s inou výzdobou a zapínaním. Sviatočné sukne sú z jemného modrého súkna, po celej dĺžke plisované. K modrej

uviazali malú kvetovanú šatku. Hlavu slobodného dievčaťa zdobila parta, ktorá sa skladala z troch častí. Vpredu obvod hlavy krášľil farebný perlový oblúček, na temene kytička zo strieborných drôtikov s flitrami. Vzadu bol na vrkoč pripevnený kartón so širokými kvetovanými stuhami, ktoré viseli až po spodný okraj sukne. Parta bola aj súčasťou svadobného odevu mladuchy. Ženský odev ako celok bol vhodne doplnený kvietkovanými tkanicami. K obradovému odevu sa používala červeno-biela vytkávaná plachta, „rantuch“, zdobená rôznymi geometrickými tvarmi. V nepriaznivom počasí používali štvorcový obrus z rovnakej tkaniny.

Mužský odev je tiež bohato vyšívaný. Nohavice, „portky“, šili zo sivého alebo bieleho hrubého domáceho súkna. Sú zdobené jemne – na bočných švíkoch a dole na rázporku harasovými šnúrkami. Košeľa je biela, plátenná, rukávy sú ukončené červenými tkanými manžetami. Na košele si muži obliekali kožušinové vesty, zdobené červenou remienkovou výzdobou. V 20. rokoch 20. storočia sa začali s obľubou nosiť tmavomodré vesty z jemného súkna, bohato farebne vyšívané. Vo výzdobe sa uplatňuje štylizovaný rastlinný a srdiečkový ornament, doplnený našívanými kovovými gombíkmi. Doplnkom k veste bol čierny vyšívaný šál. K mužským a ženským odevným súčiastkam v zimnom období patrili dlhé a krátke biele kožuchy, bohato aplikované červeným ornamentom, a súkenné huňky. Mužský klobúk mal širokú, nahor vyhrnutú striešku. Mládenci nosili za klobúkom pierko z 10 - 15 kohútich pier. Výrobu, ale aj opravu mužských ľudových klobúkov pre široké okolie zabezpečoval známy klobučník Štefan Čajko zo Starej Ľubovne. Muži obúvali kožené krpce. Čižmy vlastnili len bohatší a nosili ich v nedeľu a na sviatky. Po 1. svetovej vojne sa zachovali krpce len ako pracovná obuv. V rokoch 1925 - 30 prišli do módy topánky.

Prvým odevom detí v celej oblasti boli šatky nazývané „vigány“. Šili ich z kartúnov, rovnaké pre chlapcov a dievčatá. V školskom veku dostali deti odev ako dospelí, avšak bol menej zdobený.

Východne od Ružbách sa nachádzajú rusínske obce Veľký Lipník, Stráňany, Kamienka, Jarabina, Litmanová, v ktorých sa používal rovnaký typ odevu. Skladá sa z rovnakých odevných súčastí ako už opísaný odev z Ružbách. Rusínky používali na sukne jemné červené súkno alebo červeno-bielu domácu tkaninu, „kanafas“. Nazývali ich „kanafasky“. Obľubovali tiež modrotlačové plisované sukne, zástery s veľkými plošnými vzormi a veľké modrotlačové šatky uviazané dozadu alebo dlhými koncami dopredu. Používali iba bavlnenú modrotlač. Staršie živôtky boli z jemného červeného súkna, neskôr z kvetovaného kašmíru. Mali menší výstrih a priliehali tesne k drieku. Čepiec bol tibetový alebo kartúnový, kvetovaný. Vpredu bol oblúkovito tvarovaný na uši, uprostred čela ukončený

Ženy v modrotlačovom odevu z Veľkého Lipníka. Foto. Ján Lazorič, 1979. Archív múzea č. neg. 790.

špicom. Predný okraj čepca lemovali kvetovanou stuhou. Okrem veľkých modrotlačových šatiek si na hlavu uväzovali aj kvetované tibetky. Účes pod čepiec si v tyle upravovali vyššie pomocou oblúčika, „chymle”. Farebnosť dievockého odevu výrazne umocňovali široké farebné stuhy. Mužský odev bol podobný ako odev z Ružbách. Muži z týchto obcí chodievali do južnej Európy s vandrovným drotárskym remeslom. Obliekali si lojom vymastenú plátenú košeľu, kožuštek bez rukávov, tmavé súkenné nohavice, hune, na nohy krpce alebo baganče. Na chrbát si na traky zavesili krošňu a cez jedno rameno prevesili kapsu. Ako sviatočný odev radi nosili biele košele s červenými manžetami, červené vesty z jemného súkna, zdobené len kovovými gombíkmi a biele súkenné nohavice. Drotári z Veľkého Lipníka, Stráňan a Kamienky prinášali z vandrovy červené vesty z okolia Miskolca. Z okolia Mezókövesdi prinášali krátke zdobené tmavomodré vestičky a z rovnakého materiálu nohavice, „pričesy”. Na nohy si obúvali vysoké čižmy. Na hlave nosili široké tmavé klobúky.

Dievčatá z Jakubian s partou na hlave.
Foto. Ján Lazorík, 1976. Archív múzea č. neg. 692.

Ďalší výrazný pestrofarebný a vkusný ľudový odev je typický pre rusínsku obec Jakubany, ktorá leží v Levočskom pohorí. Na jeho zhotovenie používali domácky vyrobené plátno a jemný drelich bielej a bielo-červenej farby. Množstvo domáceho plátna dávali farbiť na modrotlač: na sukne, zástery a vrchné kabátiky, „vizitky”. Pôvodné ženské košele boli s dlhým rukávom, neskôr so široko nabebraným krátkym rukávom, ukončeným obálkom a volánikom z červenej činovate. Živôtky sú z pestrých kašmírových látok, priliehavé k drieku, zdobené našívanými krepinkovými ozdobami. Zapínajú sa až ku krku. Sviatočná sukňa je z bielej tkaniny s červeným vodorovným pásom nad spodným okrajom, „štrejchom”. Sukňa je po celej dĺžke jemne plisovaná. K sviatočnej sukni si dopredu uväzovali modrotlačovú zásteru, neskôr čiernu alebo

bielu bavlnenú s háčkovanými vložkami. K tomu si v zime obliekali biely krátky kožuch s rukávmi, zdobený červenými aplikáciami. Na nohy si obúvali vysokú obuv z bieleho súkna, „buty”. Pre okolie ich šili obuvníci Štefan Barlík a Tomáš Valigurský z Novej Ľubovne. Pohľad na takúto nádheru vyráža dych. Takýmto pohľadom sa môžeme pokochať aj v súčasnosti. V Jakubanoch počas vianočných sviatkov sa takto vypáradia ženy staršej generácie. Od okolitých obcí sa odlišuje aj čepiec. Je háčkovaný z čierno-bielej bavlnky. Na čiernom podklade je biely kolieskový ornament. Vpredu je tvarovaný na uši a do čela padajúceho zuba, po obvode ukončený tuhú kolieskovou čipkovinou. Vlasy pod čepiec si vzadu vystužili pomocou kolieska. Na hlavu si uväzovali malé kvetované šatky. Odev zdobili širšie a užšie farebné stužky, najviac cyklámenovej farby. Ženy prísne rozlišovali odev na výročné sviatky, pôst, smútok, svadby, krstiny a všedný deň. Tradičný odev sa v tejto obci uchoval do súčasnosti. Aj v dnešnej dobe je súčasťou výbavy mladuchy

nádherná tkaná červeno-biela posteľná bielizeň a sviatočný odev. Mužský odev sa nelíši od predchádzajúcich typov. Muži v Jakubanoch nosili iba biely kožuštek bez rukávov, zdobený červenými aplikáciami. Vesty z jemného súkna sa tu nenosili.

Obdobou ženského odevu z Jakubian s malými obmenami je odev v Novej Ľubovni, Kolačkove a Šambrone. Nie je taký bohatý na tkaniny. Sukne tu šili z brokátov, atlasov, štofu. Ženy v Šambrone sukne neplisovali, iba v páse bohato riasnili. Sviatočný odev zdobila trojrohá bavlnená šatka, vyšívaná a obšitá širokou háčkovanou čipkou alebo malá kvetovaná tibetka so strapcami, ktorú nosili preloženú cez ramená a vpredu prekríženú.

V obci Chmeľnica, ktorá leží v Ľubovnianskej vrchovine na rozhraní Spiša a Šariša, žije nemecká enkláva. Ľudový odev je podobný odevu v okolitých šarišských obciach. Zachoval sa tu archaický ženský čepiec s výraznou čiernou skladanou, tuho škrobenou čipkou, tvoriacou vpredu vysoký oblúk. Ešte po 2. svetovej vojne používali ženy v pôste – na Veľký piatok – bielu šatku.

Východne od Chmeľnice leží obec Plavnica. Osobitnú pozornosť si zasluhuje ženský odev pre svoju honosnosť a okázalosť. Jeho najcharakteristickejším znakom je veľký čierno-biely škrobený čepiec so špicom padajúcim do čela. Ženský odev je bohatý na vyšívané a háčkované rukávy a trojrohé šatky nosené na ramenách, vpredu cez hrudník prekrížené, nazývané „križufky“. Oblubovali aj veľké kvetované tibetky s vlnenými strapcami, ktoré si uväzovali rovnako ako bavlnené. Podobne boli zdobené aj biele sviatočné zástery. Na rozdiel od predchádzajúcich typov živôtky a sukne šili z rovnakých materiálov – brokátu, štofu, modrotlače, kašmíru a pod. Sukne boli v páse bohato riasnené a pôsobili široko. Rovnaký typ odevu sa nosil v susedných šarišských obciach – v Plavči, Ľubotíne, Vislanke a Pustom Poli.

V údolí rieky Poprad sa nachádzajú rusínske obce Údol, Hajtovka, Malý Lipník, Legnava, Starina, Sulín, Andrejovka, Orlov, Čirč, Ruská Voľa a Obručné a východne položené obce Šarišské Jastrabie a Kyjov, v ktorých sa vyvinul zvláštny typ odevu. Jeho charakteristickou črtou u žien sú po kolená krátke vrapované sukne a ešte kratšie zástery. Ženská košeľa má krátke, husto nazbierané rukávce z bavlneného plátna. Stan košele je z domáceho plátna, dlhý po kolená. Košele s dlhými rukávmi sa tu nepoužívali. Strihovo zvláštne sú aj živôtky, ktoré dĺžkou siahajú len pod prsia. Staršie sú ušité z jemného farebného súkna, novšie z kvetovaných látok. Sú zdobené našívanou farebnou slučkovou a zúbkovanou výzdobou. Staršie sviatočné sukne boli z modrotlače. Vzory boli jemné, s hráškami, ovsíkmi, alebo ich tvorili drobné kvetinky. Pri vrapovaní sa vzory ukladali a tvorili vodorovné pásiky. Novšie sukne sa šili z brokátových a saténových látok s prevahou cyklámenovej farby. Sukňa má široký obálok, pod ním je do polovice dĺžky vrapovaná a potom skladaná na väčšie sklady. Rovnako je ušitá aj zástera, ktorá býva v jasnejších farbách. V porovnaní so zásterami vo vyššie opísaných lokalitách, kde zástera je rovnako dlhá ako sukňa, je táto zástera asi o štvrtinu dĺžky kratšia ako sukňa. Čepce používali čierno-biele háčkované ako v Plavnici. Na hlavu si uväzovali malé kvetované a jednofarebné šatky prevažne cyklámenovej farby. K odevu ženy nosili cez hrudník prekrížené farebné kvetované tibetové šatky so strapcami. Farebne ich kombinovali s farebnosťou ostatných odevných súčiastok. V zime používali biele alebo hnedé vyšívané krátke kožušky s rukávmi. Ako obuv používali biele súkenné papuče, kožené krpce, na sviatok vysoké šnurovacie topánky. Opísaný ženský odev opticky zmenšoval

ženskú postavu. K základným častiam mužského odevu patrili hrubé súkenné nohavice, „chološne“, plátenná košeľa a modrá vesta, „bruslák“. Sviatočné nohavice boli biele, bez ozdôb, pracovné nohavice šili zo sivého súkna. Košeľa bola z domáceho bieleho plátna s červenými manžetami. Vesty z modrého jemného súkna siahali len do pásu a chýbali im ozdoby. Na hlave nosili „kapel'uch“. V zimnom období nosili muži biele súkenné huňky s halenovým strihom, rozšírené bočnými klinmi, alebo s kabátovým strihom. V lete si aj muži obúvali súkenné papuče, v zime krpce, neskôr baganče. Je potrebné ešte zdôrazniť, že ľud rozlišoval odev sviatočný a pracovný. Sviatočný odev bol veľmi prácne zhotovovaný, preto ho bolo treba čo najdlhšie uchovať v dobrom stave.

Mladá rodinka z Údola.
Fotoslužba Mariá Karaseková, 1960,
Archív múzea č. neg. 53

jeho tvorcov. Každá stužka na vrkoči, uzol na šatke, ozdoba na živôtku, výšivka na košeli, sklady na sukni ... sú toho dokladom. Krása im bola samozrejmä ako slnko, ku ktorému ju prirovnávali.

Použitá literatúra:

1. Koma Ján, *Úvod do štúdia ľudového odevu na východnom Slovensku*. In *Nové obzory: spoločenskovedný zborník východného Slovenska*. 1962, č. 4, s. 336-386.
2. Koma J., *Ľudový odev v Ružbachoch*. In *Nové obzory: spoločenskovedný zborník východného Slovenska*. 1974, č. 16, s. 327-386.
3. Olejník Ján, *Historický vývoj ľudového odevu v oblasti Spišskej Magury*. In *Nové obzory: spoločenskovedný zborník východného Slovenska*. 1974, č. 16, s. 296-326.

LUDOWY UBIÓR Z REGIONU STAREJ LUBOWLI

1

2

3

4

5

6

7

8

1, 2 : Dziewczęcy strój świąteczny z Rużbachów
(Fot.: p. Marfiak, 2000 r.)

3 : Zespół folklorystyczny z Gimnazjum
w Starej Lubowli

4, 5 : Ludowy ubiór z Čirča

6 : Zespół w strojach ludowych z Jarabiny

7 : Młodzież w tradycyjnym ludowym stroju,
który współcześnie ubiera się tylko na świąteczne okazje
(Fot.: Mariá Janická 2000 r.)

8 : Zespół ludowy ze wsi Jakubiany